

ET
NOX
IN
DIEM
VERSA

**KJELL
HABBESTAD**

THE LATVIAN RADIO CHOIR
SIGVARD KĻAVA | CONDUCTOR

ET NOX IN DIEM VERSA

Alt er ein sirkel, på ei vis —.

Til dømes har eg alltid sett kalenderåret for meg som eit hjul, der januar startar nedst i botnen. Så stig året oppover på vestsida, mot juli kl. 12-13, slik at Jonsok står i nord og jul i sør, med sommar- og vintersolkverv som dei 'magnetiske' polar. På same vis er kyrkjeåret ein sirkel — advent og jul i tidsrommet kl. fem-seks, nyår kl. seks, openberringstida fram til halv åtte, fastetida frå halv åtte til halv ni, pasjon so — og påskedag mellom ni og halv 10, pinse halv 11. Så fylgjer den lange pinsetida, eller treiningstida, som me for sa; også kalla 'det festause halvåret', resten av sirkelen; til det nærmar seg enden av kyrkjeåret, med Helgemes og Domssundag (kl. 16-17), for me atter går inn i adventstida.

Også fargane kan stillast i ein sirkel, frå mørkt til ljost, med diametrale komplementærfargar — og i musikken finst kvintsirkelen. Dei tre første spora på denne CD'en, *3 Cantica*, nyttar seg av denne sirkelen, med tritonusavstanden C i 'nord' og Fiss i 'sør' som motpolar og komplementærtonalitetar. Tritonusintervallet spelar òg ein stor rolle, særleg i *Magnificat*, og den *tolvharmoniske* sirkelen i alle tre.

Kyrkjeåret teiknar frelseshistoria og plasserer heile nytestamentet i *ei* vend kring sirkelen — Maria bodskapsdag, Jesu fødsel, openberring, gjerning, lidning, død, oppstand, himmelfart, til-delinga av Den Heilage Ande, osv.

Verka på denne CD'en er ordna i noko så nær ein slik sirkel. Titelen er henta frå ei strofe i julesalma *Det hev ei rose sprunge*, 3. verset: «og natti vart til dag.» — *Et nox in diem versa* —.

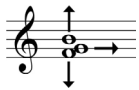
Cantica, eller *Tria Cantica Testamenti Novi* / *Tre nytestamentlege cantica* utgjer opus 1. Det er nok berre den første av dei, *Magnificat* (1978) som fortener nemninga fullt ut; dei to neste kom noko seinare og etter andre verk; *Nunc dimittis* i 1979 og *Benedictus Dominus* i 1983. Sidan dei emnemesig høyrer saman, vart dei likevel samla i eitt opus.

1 Magnificat, op 1a (1978) for 2 sopransoli, kor (SSAATTBB) og orgel, har fylgjande bibelhistoriske bakteppe: Ein engel send av Gud fortel Maria møy at ho skal få ein son og kalla han Jesus. Han skal vera konge over Jakobsætta i all æva. Maria fer av stad til slektningen sin, Elisabet, som har fått ein liknande bodskap (om døyparen Johannes). I møte med Maria kvad Elisabet dei orda kyrkja seinare inkluderer i Ave Maria-teksten: *Benedicta tu in mulieribus et benedictus fructus ventris tui* / Velsigna er du mellom kvinner og velsigna er ditt livs frukt! Og Maria svarar:

Magnificat anima mea Dominum / Mi sjel høglvar Herren.

Som kyrkjemusikkstudent ved Noregs musikkhøgskule fylgde eg eit kurs i komposisjonsteknikk. Ei av oppgåvene var ein sats med utgangspunkt i akkordar danna av *ein*, fritt vald, intervalltype (t.d. liten sekund, stor sekund, rein kvart e.l.).

Mitt tekstval fall på *Magnificat*, som altså har opningsorda: «Mi sjel». Til 'sjel-akkord' valde eg *tritonus*-intervallet — med *ein* leietone som strevar oppover, *ein* (septim) som strevar nedover, og ein stabil kjerne (grunntone, om ein betraktar akkorden som ein dominantseptim):

For å motverka dominantstrevinga mot ein tonika, flytte eg akkorden eitt heilt tonesteg ned. Deretter halvtanna tonesteg, så eit heilt, så halvtanna etc. med fylgjande harmoniske rekkje som resultat: B7 – Ass7, F7 – Ess7, C7 – B7, G7 – F7 etc.) Dette skapar ei konstant veksling mellom dei to heiltoneskalaene, og dannar ein 'tolvharmonisk' sykklus på 24 akkordar — før ein er attende i utgangspunktet.

Akkordane vart så spreidde ut over notearket, ein pr. takt i 24 takter, i ein fallande serie med repeterande oktavregister pr. 8. takt. Så var det å finna melodiske vegar frå eine tritonusakkorden til neste.

Komposisjonen vart forsynt med ein 'objektiv' kyrkjespråkleg tekst (latin), hovudsakleg i koret, i kombinasjon med ein 'subjektiv'/heimespråkleg tekst (nynorsk, evt. engelsk), i solostemmene.

Framfor å opna verket med stor bravur, valde eg å skildra ei undrande og ottefull Maria innfor den store livsgjærninga ho var blitt kalla til. Komposisjonen startar med ein meditasjon over ordet 'anima' (sjel), melodisk representert ved tritonus-intervallet. Koret smakar òg på 'sjel-akkorden' og betraktar den frå ulike vinklar. Så startar den harmonisk fallande sykklusen under solistduetten *Magnificat anima mea Dominum*.

Den same sykklusen på 24 takter vert vidareført i partiet *And my spirit hath rejoiced in God* — no i ein meir uttalt heiltoneomgjevnad med skifte mellom dei to skalaene. Delen endar i eit stort heiltonecluster.

Ved satsdelen *For he hath regarded* snur 'hjulet'. Syklusen er no *stigande* i 2 x 24 takter. Preget har endra seg til varsamt gledesutbrot, i solistduetten, i jazzinspirert ande over eit bassgangfundament.

I neste del held den harmoniske serien fram i ein *anglican chant*; ei spesiell resitasjonsform nytta i den anglikanske kyrkja. Den naturlege tale-

rytmen i umetriske tekstar (t.d. Davids-salmar) vert applisert på ein firestemmig sats med fast mønster på sju eller 14 takter. Storparten av orda vert fritt deklamerte på resitasjonsakkordar i 1., 4., 8. og 11. takt; dei resterande stavingane vert tilpassa tonane ved enden av kvart halvvers.

Det einaste som her avvik frå tradisjonen er gjennomføringa av den harmoniske tritonus-progresjonen. Ikkje eingong det avsluttande Amen får si oppløysing i ein tritonusfri klang.

Det er sannsynleg at den anglikanske chanten i si tid vaks fram for å gje muskalsk drakt til *morsmåls*versjonen av psalteret — tilsvarande Luthers tankegang. Same idé har i denne innspelinga medført at eit *norsk* kor får attgje ein samla versjon av tekstinnehaldet — på morsmål. Oslo Domkor, dir. Vivianne Sydnæs og med Kåre Nordstoga ved orgelet, framfører soleis dei norskspråklege chants, som i alle tre cantica vekslar med Latvia Radiokor i ein spanande kor-stafett.

Magnificats første del på 24 takter vert til sist rekapitulert — og hjulet stoppar i ein stor Ess-durakkord.

Verket vann 1. pris. i TONOs korkomposisjonskonkurranse i hove 50-årsjubileet i 1978, og vart underteikna sin debut som komponist.

2 Nunc Dimittis op. 1b (1979) for barytonsolo, kor (SSAT/ATBB) og orgel vart tinga av Nordstrand kyrkjekor, dir. Terje Kvam, som respons på *Magnificat* som dette koret framførte under TONOs jubileumskonserter.

Bakteppet for Simeons lovsong er denne: Jesusbarnet vart fødd i Betlehem, varsla av englar og hylla av gjetarar og vismenn. Då reinsingstida var til ende, tok Maria og Josef barnet med seg til templet i Jerusalem. Simeon, «ein rettferdig og gudleg mann som venta på Israels troyst» hadde vitna at han ikkje ville fara or verda før han hadde sett Herrens Messias. No kom Simeon til templet. Då han såg barnet, tok han det på armene og lova Gud og sa: *Nunc dimittis Domine servum tuum in pace* / Herre, no let du tenaren din fara herifrå i fred.

Verket nyttar same syklysteknikk som *Magnificat*, men i noko lengre spenn. Her er modellen ein firetakters fast harmonisk progresjon, som så vert repetert om og om, som i ein chaconne (ostinat musikkform med variasjonar over eit gjenteke harmoniskjema), men alltid på nye tonale plan. No er det *kvintfall* som gjeld, gjennom heile komposisjonen. Soleis passerer ein òg her alle 12 tonaliteter — fleire gonger.

Melodisk brukar eg her for første gong *sorg-motivet* (*Nunc*): ein stor sekund opp frå utgangstonen, deretter ned ein liten ters (tilsvarande ornamentet *etterslag* eller *echappée*), stundeviss ut-

smykka med ein ekstra tone, som i neste *Nunc*).

Også i *Nunc dimittis* føregår det ei veksling mellom latinsk og engelsk tekst; Simeon frambrer alltid det sjølvopplevde 'forståeleg' bodskapet, medan koret representerer den liturgiske kyrkje-tradisjonen (latin).

Stykket er, som *Magnificat*, inndelt i fleire deler. Etter den innleiande delen kjem ein solo-meditasjon, *For behold mine eyes*. Deretter fylgjer ein to-korig seksjon med solist, inspirert av mellomalderens antifonale korpraksis med eit *hochchor* (SSAT) og eit *tiefchor* (ATBB). Kora har her fått nemninga *Decani* og *Cantoris* ('Dec' & 'Can') som i den anglikanske kyrkja; *Dec* er oppstilt der 'the Dean' befinn seg; på sørsida av koret, og *Can* er halden av 'the Cantor', på nordsida.

Også dette verket inneheld ein oppsummerande *chant*, framborn på nynorsk.

Til sist kjem ein reprise av opningsdelen, med den skilnaden at Simeon åleine tonar ut sin lovsong, reide til å fara herifrå i fred, sidan han no har sett Frelsaren.

3 Benedictus Dominus op. 1c (1983) for tenor solo, kor (SATB) og orgel vart tinga av koret *Con Spirito* under leiding av Helge Birkeland.

Settinga er denne: Sakarja, som gjer presteneste i Jerusalem, er barnlaus, for Elisabet, kona hans kan ikkje få barn, og begge er opp i åra komne. Ein engel gjev han lovnad om at dei skal eiga ein son og kalla han Johannes (døyparen — som skal førebu vegen for Jesus).

Men Sakarja kan ikkje tru det han høyrer, og til straff tek engelen målet ifrå han, til dagen det hender. Så kjem tida, og Elisabet føder ein son. Då dei åtte dagar etter ber han fram i templet, får Sakarja att mål og mæle, og lovar Gud og kvad: *Benedictus Dominus Deus Israel* / Lov vere Herren, Israels Gud!

Kronologisk sett skulle nok Sakarja lovsong ha kome først i trilogien. Av musikalske grunnar har den fått koma til sist, som den tyngste og mest finaleprega av dei tre.

Verket byggjer på den gregorianske Benedictus Dominus-melodien i V. salmetone (lydisk).

Overgangen 'frå stum til talande' er i verket skildra på fylgjande måte: På norsk er første konsonanten i teksten *L*, som vert danna ved at 'tunga heng fast ved ganen'. Solisten held lengre enn vanleg på denne L'en, før han 'vert fri' og kan bryta ut i lovsong: «L — ova vere Gud!» Den same verknaden er overført til den engelske utgåva: *bL* — *es-sed* be the Lord!

Første del er ein *jubilo*s på Benedictus Dominus-sekvensen.

Frå andre del, *Quia visitavit*, er same teknikk som i *Nunc dimittis* teken i bruk: ein fire-takters chaconne, først presentert i F-tonalitet, så i B,

kvinten under — for dei neste fire takter, så i Ess osv. i ein konstant, fallande sykklus som fraktar satsen fleire gonger kring kvintsirkelen.

Sjølv om tekstfordelinga hovudsakleg tilgodeser koret med latinsk tekst, og solisten med engelsk, skifter dei rollar i større grad i dette verket. Til dømes fordeler dei i denne delen utelukkande den latinske teksten mellom seg, satsen til ende. Delen kulminerer i ein kort fugeeksposisjon på orda *Sicut locutus*.

I tredje del, *Ad faciendam misericordiam* / *To perform the mercy* i 6/8-takt, intimerer solisten først med engelsk tekst i ein voggesongliknande karakter, til korets latinske versjon av same. Men midtvegs tek koret over den engelskspråklege formidlinga.

Så fylgjer ein friare meditasjon for solist og orgel: *And thou, child*, med akkordar i vekslande dur- og mollvariantar i akkompagnementet.

Chanten *Lova vere Herren, Israels Gud*, samlar så i seg heile teksten — på norsk.

Verket avsluttar med ein utvida reprise av første del, *Benedictus Dominus*.

4-6 Nox praecessit op. 19 for kor (SSAATTBB) a cappella (1987) vart tinga av koret *Con Spirito*, dir. Helge Birkeland, og urframført i Trefoldighetskirken, Oslo.

Verket omhandlar skjærtorsdag i den stille veka. Han som folket ventar på, kjem — ikkje som ein mektig jordisk fyrste, men ridande på ein asenfole inn i byen, til døden han skal lida. Tekstutvalet er henta frå både Det gamle og Det nye testamentet, og handlinga i stykket får om-lag den retninga som er skildra nedom:

4 1. sats: Nox praecessit uttrykkjer uro og otte over at natta lid og dagen er nært foreståande, og fortviling over at ingen er funnen verdige til å opna boka med dei sju segla. Inntil nokon sannkjenner at boka alt er opna av 'lova frå Jda'.

Tonika-akkorden (b-moll) er gjennomgåande i heile satsen, og vert støtt repetert i dei to nedste stemmene, til eit statisk og suggererande uttrykk i vekslande 6/8- og 7/8-rytme, først som tett mollakkord i det djupe registeret, deretter i oppåtgåande omvendingar. På dette enkle harmoniske grunnlaget byggjer det seg opp klanglege spenningar m.a. ved polytonale verkemiddel. Grunnakkorden ovrar seg mot slutten i ulike duromvendingar.

5 2. sats: Transite per portas opnar med spontan, folkeleg (og ureflektert) jubel, og påbod om vidopne portar for han som er funnen verdig. Folkefagnaden tagnar imidlertid ved Jesu ord: *Regnum meum* (bass-solo), om at

hans rike ikkje er av denne verda. Kristus tilkjennegjev si oppgåve: å trøysta dei syrgjande og gjeva dei ævelege verdjar. Fagnaden tiltek mot slutten av satsen, men no i ei djupare forståing.

Satsen byggjer på ein spegelteknikk, der Esser (stort sett taus) sentraltone, og alle stemmene ordnar seg kring denne i tonal symmetri.

6 3. sats: *Sion non dissolvantur manus tuae* skildrar trøyst framom solrenninga, og gleda over vatnet som ein med fagnad får ausa or frelseskjeldene. Verket avsluttar med Jesu førebuing til opptoget i Jerusalem på skjærtorsdag, før han skal lida og døy. Han ber dei henta asemet og folen avdi «Herren har bruk for dei» til sitt audmjuke kongelege inntog i våre liv.

Satsen er ei spegelvending av 1. sats, med ein gjennomgåande tonika-akkord som no startar i dur, går over i moll og til sist endar i ei kviskring: *Ite in castellum!* / Gå inn i byen!

7 Du som låg i natti seine, frå op. 90, for kor (SSATBB) (2012). Diktaren Jakob Sande (1906-67) frå Dale i Sunnfjord, gav ut dikt- og novellsamlingar som omhandlar vestlandsnaturen, livet på bygda, sjomannslivet, og kjærleiken og døden. Dikta vekslar frå grotesk humor til kjensladede og inderleg poesi.

Han skreiv òg to salmar, julesongen *Det lyser i stille grender* og *Salme: Du som låg i natti seine*, sistnemnde utgjeven i diktsamlinga *Storm frå vest* i 1931.

Salma, som omhandlar skjærtorsdags natt i Getsemane der Jesus vart sviken av sine næraste — og krossfesting, liding og død langfredag, vart sett som kontrapunkt til eige nederlag og tvil, og avsluttar med ei bøn om styrking av vår veike tru.

Salma har vorte tonesett både av Fred Ove Reksten og Rolf Karlsen (i 1973). Med sistnemnde sin melodi fekk ho plass i Norsk Salmebok, 1985.

Herverande versjon kom til i kantaten *Mi sjel er ei eolsharpe*, op. 90 (2012) for solistsektetten *Nordic Voices* og sinfonietta, med dei fire versa spreidde utover som a cappella-stasjonar i kantaten. Versa er i herverande innspeling for første gong sette saman til ein einskap.

Salma, som er gjennomkomponert (med ulik melodi og harmonisering frå strofe til strofe) er ikkje, som dei tidlegare verka på denne CDen, underlagt eit på førehand uttenkt harmonisk system, men vektlegg meir ei nær tekstskildring, lidingsvegen igjennom, i ein tonedrakt som vekslar frå tett dissonans til open klårleik.

Komposisjonen vart skriven til Jakob Sande sin norske originaltekst. Men samarbeidet med eit utanlandsk kor fordra ein engelsk versjon, som sjølv sagt monaleg aukar teksten sitt ned-

slagsfelt. Kunsten er likevel å gjenskapa eit verk i eit nytt idiom, samstundes som ein greier å ivareta opphavsmaterialets kunstnarlege eigenart. Begge desse parameter er på ein framifrå måte oppfylte i den særskilde vakre og omsorgsfulle att-diktinga ved William H. Halverson, Minneapolis. Salma representerer det djupaste mørket i herverande sykklus.

8-10 **Psalmi**, op. 70, for kor (SSAATTBB) (1998-2003). Verka på denne CD'en syner ulike kompositoriske utgangspunkt; frå organiserte harmoniske mønster til meir intuitiv tilnærming. Gong om anna ligg det elles gjerne eit musikalsk tradisjonsmateriale til grunn. Alt i opus 1c *Benedictus Dominus* er gregoriansk materiale tilstades. Gregorianske hymner og sekvensar har seinare ofte fått danna kompositorisk utgangspunkt, som i *Psalmi*, op. 70; ei opussamling av verka *Ego Clamavi*, op. 56, *Cantate Domino*, op. 70 og *Iubilare Deo*, op. 68. Det tok til med:

8 *Ego Clamavi*, op. 56 (1998) for kor SSAATTBB og S-solo. Sju europeiske komponistar vart oppmoda om å skriva eit verk for European Youth Choir. Tone-setjarane skulle ta utgangspunkt i kvar sin av skalaen sine sju kvite tangentar.

Mitt val fall på tonen E. To assosiasjonar fall i utgangspunktet i hop med E:

- 1) det 'mørke' frygiske modus frå E, med lågt 2. trinn (F) som kjenneteikn.
- 2) opningsbokstaven E i naudropet: *Ego clamavi*.

Verket, som tek utgangspunkt i *Ego Clamavi*, introitus til 29. sundag i kyrkjeåret, i III. kyrkjetoneart (frygisk), har fire hovuddeler, som alle startar og spreier seg ut frå tonen E; første gongen bokstavert ut med lydane E-go cla-ma-vi i ulike korstemmer. Innimellom korinnsettingsane vidarefører sopransolisten teksten i melismatisk meditasjon.

2. oppsats startar i orda *inclina aurem tuam*,
3. i *Exaudi Domine*, og 4. oppsats, 'reipren', startar med perkussive utrop på *Ego Clamavi*.

Stykket endar i ein Coda der sopransolisten gjev eit slags trøystande kontrapunkt i norsk folketone-ande, i det motpols lysare *lydiske* modus, til dei meir optimistiske og lovnadsrike orda: *quoniam exaudisti me, Deus* / for du svarar meg, Gud.

Verket, som opphavleg hadde sitt eige opusnummer, men etterkvart vart innlemma i opus 70 saman med *Iubilare Deo* og *Cantate Domino*, vart urframført av European Youth Choir i Cité de la musique i Paris i 1998, og har seinare vorte framført av ei rekke kor i Noreg, Canada og andre land.

9 *Cantate Domino*, op. 70, for kor SSAATTBB (2003), det *eigentlege* opus 70, kom sist av dei tre.

Verket er ei lovsalme som byggjer på *Cantate Domino*, «versus alleluia» til 22. sundag i kyrkjeåret, i VIII. kyrkjetoneart (mixolydisk). Tekstgrunnlaget er Salme 98: 'Syng for Herren ein ny song' — men opnar med eit Alleluia (hebr. *hallelah*): ei oppmoding om å prisja Guds (*Jah* — *Jahve* eller *Jehovas*) namn.

Så fylgjer *Cantate Domino canticum novum* i ulike klanggrupper; *quia mirabilia fecit* / for han har gjort under.

I neste oppsats, *Iubilare Deo omnis terra* / Ropa med frygd for Herren all jordi, er framgangen inspirert av den gregorianske songens talerytme — omgjort til metrikk ved støtt vekslende taktarter.

Ei oppmoding om å lovsyngja Herren in *psalterio et cithara* / med harpa og sitar — får i koret eit instrumentalt 'klimperande' svar, medan *tubis ductilibus, et voce tubae corneae* / lurar og basunklang vert utmåla i brei 'messingblåseklang.' *Quoniam venit* / for han kjem — får stor og fantareaktig merksemd, medan *judicare terram* / og vil døma jorda — meir er framlagt på eit indre plan — fram til eit siste og avfarsert *cantate*.

Så fylgjer reipren av *Alleluia*, og avslutning i ein mellomaldersk lydsk-liknande kadens.

Verket vart urframført i Ottawa og Montreal i 2007, ved koret Voces Boreales, dir. Michael Zaugg.

10 *Iubilare Deo*, op. 68, for kor SSAATTBB (2003) tek utgangspunkt i offertoriet til 1. tysdag i kyrkjeåret, i V. kyrkjetoneart (lydisk), med tekst frå Salme 100, ein lovprisningssalme.

Satsen opnar med utropet *Iubilare Deo, omnis terra!* / Ropa med frygd for Herren, all jorda! — *Servite Domino in laetitia* / Ten Herren med gleda! der særleg orda *iubilare* (ropa) og *laetitia* (glede) vert utmåla i eit utstrøkt jubilus, som tynest ned til ei einstonig, indre *laetitia*.

Dette fører inn i eit rolegare satsavsnitt *Introite*, skildra meir som eit møte på det personlege plan enn i dei store skarars perspektiv, der termen *confessione* vert tilagd større tyngd enn omsetjinga *takk*. Perspektivet vert så lyfta, inn mot *atria ejus* / hans føregardar.

Laudate nomen ejus får atter lyda som ein indre lovsong — med ekko frå alle store gjerningar i frelsessoga — og omtalen *quoniam suavis est Dominus* / for Herren er god, og *miserericordia ejus* / hans miskunn — først er halden nede, men så lyftest til jubel.

Satsen endar med første del av opninga, *Iubilare Deo, omnis terra*.

Verket var tinga av Follo kammerkor som ei jubileumsgåve til dirigenten Tom Wiklund i 2003, og urframført i Ski kyrkje same året.

11 **Guds Søn har gjort mig fri**, op. 72, for kor SSAATTBB (2004) vart skriven til Oslo Internasjonale Griegfestivalens komposisjonskonkurranse i 2004. Årets innfallsvinkel var å nytta tekstar som Grieg sjølv hadde tonesett. Valet fall på ei av dei fire Grieg-salmene, *Guds Søn har gjort meg fri*, med tekst av pietismens store danske salmediktar, Hans Adolf Brorson (1694-1764). Brorsons lyriske kunst spenner frå seinbarokk med omskrivingar, motstillingar, tungt samansette ord og krass realisme, til leikande rokokko i arabeskeaktige versformer, overrisla av utsøkte rim.

Guds Søn har gjort mig fri er henta frå hans *Svane-Sang*, utgjeven i 1765, året etter diktarens død. *Svane-Sang* omtalar lengten etter døden som den utfriande vegen til Jesus. Salma er den mest leikne og jublende av dei fire i Griegs opus 74; den utgjer Brorsons sigersjubel over evangeliets konsekvensar, i tre strofer med fire gonger fem verseliner, i fylgjande versemål: 6-6-4-4-8 / 6-6-4-4-6 / 8-8-2-2-6 / 8-8-4-4-6, og rimfylgja A-A-B-B-B / C-C-D-D-D / E-E-F-F-F / G-G-E-E-E, alle med mannleg rimutgang.

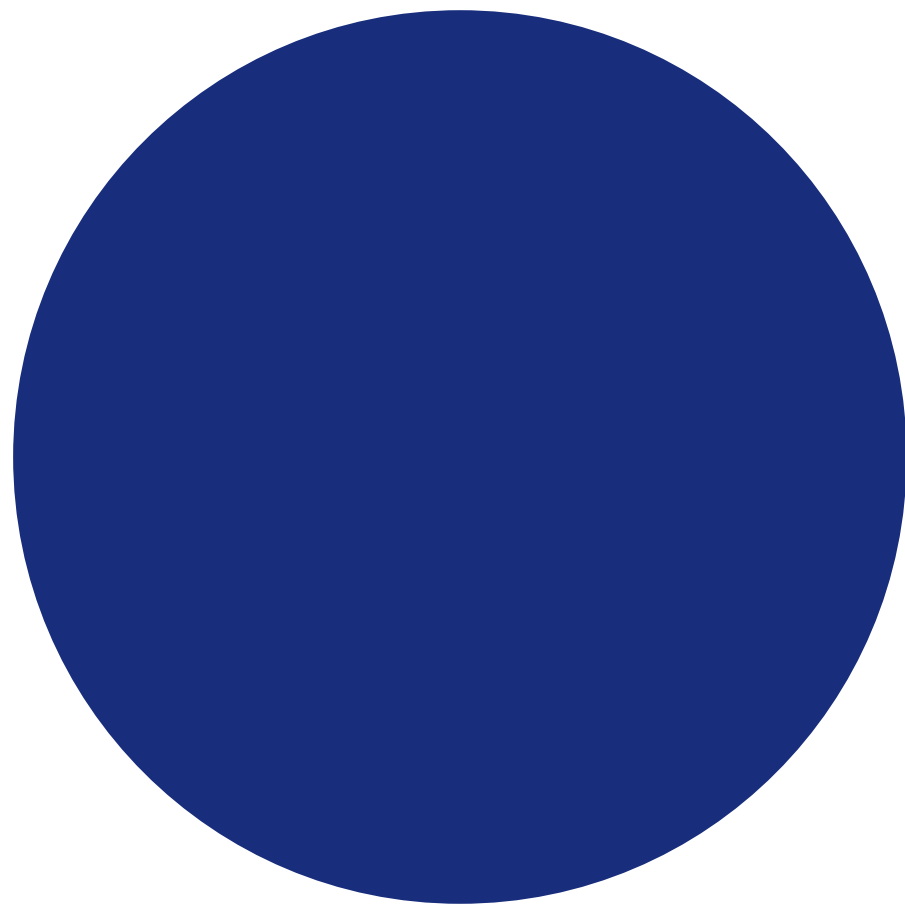
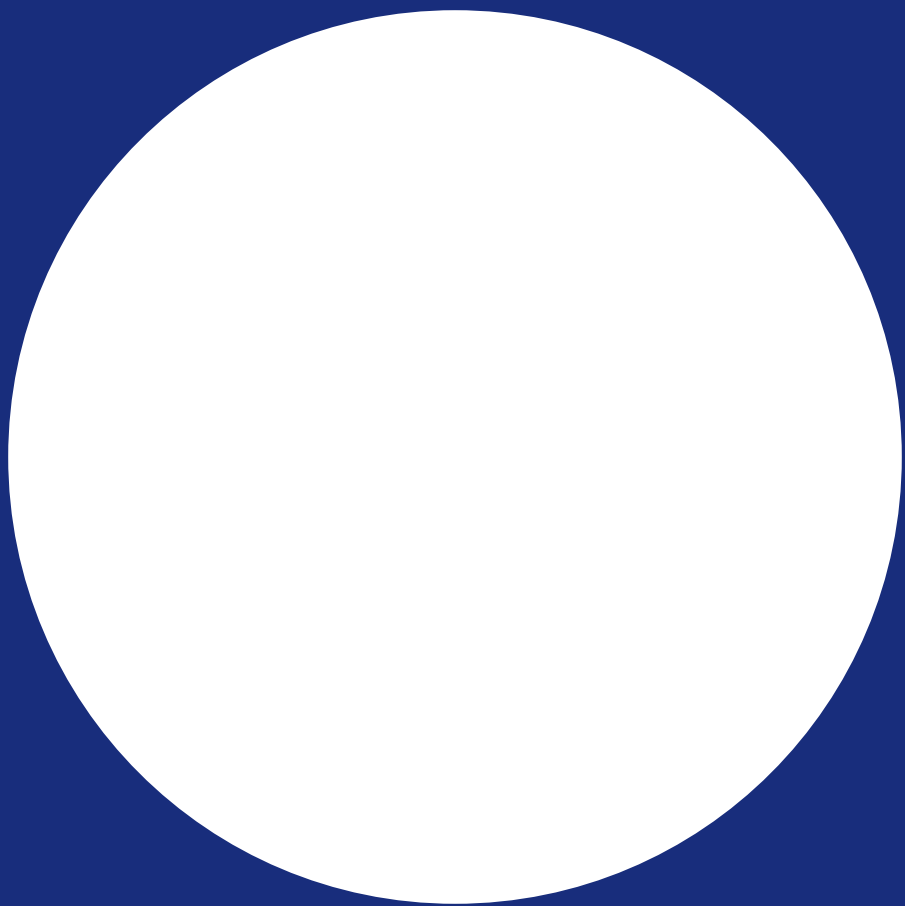
Herverande tonesetting er gjennomkomponert, med alle tre strofer i ulik melodi og harmonisering, i ei nær og direkte tolking av teksten.

På same vis som med *Du som låg i natti seine*, er denne komposisjonen (som her får si urframføring) skriven til den dansk/norske originalteksten. William H. Halversons omsetjing til engelsk greier på meisterleg vis å gjenskapa Brorsons leik med rim og rytme, samt det pietist-/naivistisk litterære stilnivået.

I motsetnad til *Magnificat*, som òg kom til som resultat av ein komposisjonskonkurranse, vann dette verket ingen pris — med grunnngjevinga at det var for vanskeleg og lite songbert for norske kor.

For Latvia Radiokor og dirigenten Sigvards Klava, tykkjest det derimot ikkje å ha bydd på nemnande motstand.

KJELL HABBESTAD

ET NOX IN DIEM VERSA

Everything is a circle, in a way—.

For example, I have always visualized the calendar year as a wheel, where January starts at the very bottom. Then the year climbs upwards on the western side, heading towards July—from 12:00 to 1:00. Thus Midsummer's Day is north and Christmas south, with the summer and winter solstices approximating the positions of the magnetic poles.

The church year, too, can be viewed as a circle. The Advent/Christmas season starts at 5:00 and concludes at 6:00, which is New Year's Day. 6:00 to 7:30 marks Epiphany, 7:30 to 8:30 is Lent. Then comes Holy Week culminating in Easter Sunday between 9:00 and 9:30, followed by the Day of Pentecost at 10:30. Then follows Trinitytide—the long period from Pentecost to the beginning of Advent when there are no major Christian holidays.

Colors, too, can be arranged in a circle, from dark to light, with complementary colors appearing on opposite portions of the circle.

In music we have what is called the circle of fifths, which shows the relationships among the 12 pitch classes of the chromatic scale. The first three tracks on this CD—3 *Cantica*—make use of this circle: C major in the 'north' and F# in the 'south' are directly opposite one another on the circle of fifths and are complementary tonalities. The tritone interval—the diminished fifth—plays a major role, especially in *Magnificat*, and the twelve-tone harmonic circle in all three.

The church year portrays the story of salvation and places the whole New Testament around the circle: The Annunciation, the birth of Jesus, his revelation as the Son of God, his ministry, suffering, death, resurrection and ascension, the giving of the Holy Spirit, and so on.

The works on this CD are arranged in an order that approximates this circle. The title is taken from a stanza in the Christmas hymn, *Lo How a Rose E'er Blooming*, stanza 3, the concluding line of which is "And night turned into day" / *Et nox in diem versa*—.

Cantica, or *Tria Cantica Testamenti Novi* / Three New Testament Canticles constitute opus 1. It is probably only *Magnificat* (1978) that fully deserves this designation, as the other two came somewhat later—*Nunc dimittis* in 1979 and *Benedictus Dominus* in 1983—and after some other works. Textually, however, they belong together, and for that reason they were assigned a single opus number.

1 **Magnificat**, op. 1a (1978) for 2 soprano soloists, choir (SSAATTBB) and organ, has the

following biblical-historical backdrop: an angel sent by God tells the virgin Mary that she will bear a son and name him Jesus, and he will be king over the house of Jacob forever. Mary goes to see her relative Elizabeth, who has received a similar message (about John the Baptist). In her encounter with Mary, Elizabeth speaks the words the church later included in the Ave Maria text: *Benedicta tu in mulieribus a Benedictus fructus ventris tui* / Blessed art thou among women and blessed is the fruit of thy womb! And Mary replies:

Magnificat anima mea Dominum / My soul doth magnify the Lord

As a student of church music at The Norwegian Academy of Music I took a course in compositional technique. One of the assignments was to compose a piece based on one type of interval (minor second, major second, perfect fourth, or whatever).

The text I selected for this assignment was *Magnificat*, which begins with the words, "My soul." As the "soul-chord" I chose the tritone (in this case a perfect fourth) interval - with one tone striving upwards, *one* (the seventh) striving downwards, and *one* stable core (the home key, if one considers the chord as a dominant seventh):

To counteract the inclination of the dominant toward the tonic, I moved the chord downward by one whole step. Thereafter I alternated between whole-step and half-step shifts, which produced the following harmonic sequence: Bb7 – Ab7, F7 – Eb7, C7 – Bb7, G7 – F7 etc. This creates a constant exchange between the two whole-tone scales and creates a 'twelve-harmonic' cycle of 24 chords – before returning to the point of departure.

The chords were spread out over the score, one per bar for 24 bars, in a declining series wherein the pitch was raised up one octave at bars 9 and 17. My task then was to find melodic paths from one tritone chord to the next.

The composition was supplied with an 'objective' text in the traditional language of the church (Latin), primarily in the choir, in combination with a 'subjective' / vernacular text (Norwegian, sometimes English) in the solo voices.

Instead of opening the work with great panache, I chose to depict a devout and awestruck Mary trying to comprehend the momentous role to which she had been called. The composition begins with a meditation on the word *anima* (soul), represented melodically by the tritone interval. The choir also samples the

'soul-chord' and considers it from different angles. Then begins the harmonically descending cycle during the soloist duet *Magnificat anima mea Dominum*.

The same 24-bar cycle continues in the section *And my spirit hath rejoiced in God* – now with a more pronounced emphasis on the switch between the two whole-tone scales. This section ends in a large whole-tone cluster.

In the section *For he hath regarded the low estate of his handmaiden* the 'wheel' turns. The cycle now *ascends* in 2 x 24 bars. The mood has changed to a cautious outburst of joy in a jazz-inspired vocal duet undergirded by a walking bass accompaniment.

In the next section the harmonic series is presented in an Anglican chant, a special recitation form used in the Anglican church. The natural rhythm of speech in nonmetric texts (the Psalms, for example) was applied in a four-voice section with a fixed pattern of seven or 14 beats. Most of the words were freely declaimed on recitation chords on beats 1, 4, 8 and 11; the remaining syllables were assigned to the notes at the end of each half verse.

The only thing here that deviates from tradition is the implementation of the harmonic tritone progression. Even the concluding Amen does not provide a resolution in which the tritone tension is abandoned.

It is likely that the Anglican chants originally developed in order to give musical garb to the vernacular version of the psalter—in accordance with Martin Luther's views. In this recording, the same idea has led to the use of a *Norwegian* choir to sing a vernacular summary of the text. The Oslo Cathedral Choir, directed by Vivianne Sydnæs and with Kåre Nordstoga at the organ, performs the Norwegian-language chants, alternating in all three canticles with the Latvian Radio Choir in an exciting two-choir relay.

The first 24 bars of the *Magnificat* are recapitulated at the end—and the wheel stops in a grand Eb major chord.

The composition was awarded first prize in 1978 in a competition sponsored by TONO, the copyright bureau for Norwegian composers, as part of the celebration of the 50th anniversary of its founding in 1928. It marked my debut as a composer.

2 **Nunc Dimittis** op. 1b (1979) for baritone solo, choir (SSAT / ATBB) and organ was commissioned by the Nordstrand church choir, directed by Terje Kvam, in response to *Magnificat*, which this choir performed during TONO's jubilee concert.

The backdrop of Simeon's song of praise is this: Jesus is born in Bethlehem, hailed by angels and lauded by shepherds and wise men.

When the period of purification is over, Mary and Joseph take the child to the temple in Jerusalem. Simeon, "a just and devout man, waiting for the consolation of Israel," had been told that he will not depart this life before he has seen God's Messiah. Simeon comes to the temple. When he sees the child he takes him in his arms and says, *Nunc dimittis Domine servum tuum in pace* / Lord, now lettest thou thy servant depart in peace.

The composition employs the same cycle technique as *Magnificat*, but in somewhat longer spans. Here the model is a four-bar fixed harmonic progression that is repeated over and over again, as in a *chaconne* (an *ostinato* music form with variations over a repeated harmonic pattern), but always on a new tonal level. Here it is descending fifths, one after another, through the whole composition. Thus here, too, one passes through all 12 tonalities—several times.

Melodically, I use here for the first time the *grief motive* (*Nunc*): a major second up from the starting tone, then down a minor third (equivalent to the ornamental after-beat or *echappée*), sometimes embellished with an extra tone, as in the second *Nunc*.

In *Nunc dimittis* there is also an alternation between Latin and English texts. Simeon always uses the vernacular—the language that everyone understands—whereas the choir represents the liturgical church tradition (Latin).

Like *Magnificat*, the piece comprises several sections. After the introductory section comes a solo meditation, *For behold mine eyes*. Then follows a two-choir section with soloist, inspired by the antiphonal choral practice of the Middle Ages with a *hochchor* (SSAT) and a *tiefchor* (ATBB). I call them the *Decani* and *Cantoris* ('Dec & Can') as in the Anglican church; Dec is placed where 'The Dean' is located, on the south side of the choir, and Can is situated by 'The Cantor', on the north side.

This work, too, contains a summarizing *chant* in Norwegian.

The composition concludes with a reprise of the opening section, with the difference that Simeon alone sings his song of praise, ready to depart in peace, having now seen the Saviour.

3 **Benedictus Dominus** op. 1c (1983) for tenor solo, choir (SATB) and organ was commissioned by the choir *Con Spirito* under the leadership of Helge Birkeland.

The setting is this: Zechariah, who serves as a priest in Jerusalem, is childless. His wife Elizabeth is barren, and both are beyond normal child-bearing age. An angel promises him that they will have a son and directs that he shall be called John (John the Baptist, who will prepare the way for Jesus).

But Zechariah cannot believe what he hears, and to punish him for his disbelief the angel takes away his voice until the day the child is born. The day comes, and Elizabeth gives birth to a son. After eight days, when they present him in the temple, Zechariah recovers his voice, whereupon he cries out, *Benedictus Dominus Deus Israel* / Blessed be the Lord God of Israel!

Chronologically Zechariah's song of praise should have been placed second in the trilogy comprising op. 1. Musical considerations, however—it is the heaviest of the three and has the character of a finale—led to the decision to place it last.

The work builds on the Gregorian *Benedictus Dominus* melody in the fifth mode (Lydian).

The transition 'from mute to speaking' is portrayed in the work in the following way: In Norwegian the first consonant in the text is *L*, which is formed by holding one's tongue against the roof of one's mouth. The soloist dwells longer than usual on this *L* before his tongue is loosed and he can shout his song of praise, "*L...ova vera Gud!*" The same device is transferred to the English edition: "*bL...essed be the Lord!*"

The first section is a *jubilos* on the *Benedictus Dominus* sequence.

In the second section, *Quia visitavit*, the same technique used in *Nunc dimittis* is employed: a four-bar *chaconne*, first presented in F, then Bb—a fifth lower—for the next four bars, then in Eb etc. in a constant descending cycle that traverses the circle of fifths several times.

Although the text distribution mainly assigns the Latin text to the choir and the English to the soloist, they switch roles more frequently in this composition than in its predecessors. In this section, for example, both soloist and choir sing only Latin. The section culminates in a short fugue exposition on the words *Sicut locutus*.

In the third section, *Ad faciendam misericordiam* / To perform the mercy, in 6/8 time, the soloist first sings the English version of the text in a lullaby-like setting, but part way through the choir picks it up and completes it, also in English.

Then follows a freer meditation for soloist and organ, *And thou, child*, with alternating major and minor variants of each chord in the accompaniment.

The chant *Lova vere Herren, Israels Gud* then intones the complete text—in Norwegian.

The work concludes with an extended reprise of the first section, *Benedictus Dominus*.

4-6 **Nox praecessit** op. 19 for choir (SSAATTBB) a cappella (1987) was commissioned by the choir *Con Spirito*, directed by Helge Birkeland, and premiered at Trinity Church, Oslo.

The work deals with Maundy Thursday. He for

whom the people were waiting came—not as a powerful earthly prince but riding on a donkey into the city to suffer and die on the cross. The text consists of passages from both the Old and New Testaments. The handling of the texts in the piece proceeds as follows:

4. 1st movement: *Nox praecessit* expresses unease and awe that night is passing and the new day is dawning, and despair that no one is found worthy to open the book with the seven seals—until someone recognizes that the book has already been opened by the 'lion from Judah.'

The tonic chord (Bb minor) is maintained throughout the movement and is constantly supported by repetition in the two lowest voices, all in the context of a static and dream-like expression in alternating 6/8 and 7/8 rhythm, first as a minor chord in the root position in the low register, then moving upward in the registry via inverted minor chords. This simple harmonic scheme provides the foundation for sonic tensions created by polytonal means. The aforementioned tonic chord comes to the fore near the end of the movement in a variety of major keys.

5. 2nd movement: *Transite per portas* opens with spontaneous, folk-like cheers, and a command to open wide the gates for the one who is deemed worthy. The festive spirit is interrupted, however, by Jesus' words, *Regnum meum* (bass solo), that his kingdom is not of this world. In so saying, Christ intimated that his mission was to console the sorrowing and to give them eternal treasures. The celebratory spirit returns near the end of the movement, but now in a way that reflects a deeper understanding.

The movement employs a mirror technique, where Eb (rarely sounded) is the tonal center and all the voices relate to this center in tonal symmetry.

6. 3rd movement: *Sion non dissolvantur manus tuae* expresses assurance that the night will soon be over and joy that water shall be drawn with gladness from the wells of salvation. The work concludes with Jesus' preparation for the procession on Holy Thursday into Jerusalem, where he must suffer and die. He asks his disciples to fetch a donkey, for "The Lord has need of it" for his humble royal entry into our lives.

The movement is a mirror image of the first movement, with a pervasive tonic chord that starts in major, then goes into minor and ultimately ends with the choir whispering: *Ite in Castellum!* / Go into the city!

7 **You Who Kneled in Darkness Quaking**, from op. 90, for choir (SSATBB) (2012). The poet

Jakob Sande (1906-67), who was from Dale in Sunnfjord, published books of poetry and short story collections that deal with the spectacular scenery of western Norway, life in the villages, sailor life, love and death. The poems vary in mood from grotesque humor to expressions of deep feeling and fervency.

He also wrote two hymns: the Christmas song, *The Lights in the Hamlets are Glowing*, and the Holy Week hymn, *You Who Kneled in Darkness Quaking*. The latter was published in *Storm frå vest* (Storm from the West), a collection of poems that appeared in 1931.

The hymn deals with the Maundy Thursday night in Gethsemane, when Jesus was forsaken by those nearest to him, and his suffering, crucifixion and death on Good Friday—all of which are viewed in contrast to our own failures and doubts. The poem concludes with a prayer for the strengthening of our weak faith.

This text has been previously set by both Fred Ove Reksen and Rolf Karlsen (1973). Karlsen's tune was included in *Norsk Salmebok* (Norwegian Hymn Book), published in 1985.

My setting was written as part of the cantata, *Mi sjel er ei eolsharpe* (My Soul is an Aeolian Harp), op. 90 (2012), for the sextet *Nordic Voices* and sinfonietta. In the cantata the four verses appear episodically, thereby serving as a *cappella* stations in the larger work. The present recording marks the first time this setting has been presented as a separate composition.

Unlike the preceding works on this CD, the hymn was not written in accordance with a preconceived harmonic pattern. It is through-composed, with both melody and harmonization varying from verse to verse, in an attempt to clothe the text—the gripping story of the suffering and death of Christ—in a musical garb that varies from dense dissonance to open clarity.

The piece was first composed using Jakob Sande's original Norwegian text. Collaboration with a non-Norwegian choir, however, required an English version, which obviously increases its accessibility immeasurably. The challenge for the translator is to recreate a poetic work in a new idiom while still preserving the artistic uniqueness of the original. Both requirements have been admirably fulfilled in the exceptionally beautiful and sensitive version by William H. Halverson, Minneapolis.

The hymn constitutes the moment of deepest darkness in the cycle of works presented in this recording.

8-10 **Psalmi**, op. 70, for choir (SSAATTBB) (1998-2003) The works on this CD represent a variety of compositional approaches ranging from a pre-planned harmonic pattern to a more intuitive approach. Occasionally a musical idea

is derived from a traditional source: as early as in opus 1c, *Benedictus Dominus*, Gregorian material is present. Gregorian hymns and sequences have also served as compositional starting points in some of my later works, including *Psalmi*, op. 70, which combines *Ego Clamavi*, op. 56, *Cantate Domino*, op. 70 and *Iubilare Deo*, op. 68, in a single opus.

The first of these in order of composition was:

8 *Ego Clamavi*, op. 56 (1998) for choir SSAA-TTBB and soprano solo. Seven European composers were challenged to compose a work for the European Youth Choir. The compositions were to be in a key based on one of the seven "white keys" on the piano. I chose E, in connection with which two associations came immediately to mind:

1) the 'dark' Phrygian mode based on E, with its hallmark lowered second step (F).

2) the initial letter E in the Psalmist's cry for divine help: *Ego Clamavi*.

My composition, which takes as its point of departure the introit for the 29th Sunday of the church year—a sequence in the third (Phrygian) mode—has four main parts. All four start on E and spread out from there—in the first section quite literally as the words *E-go cla-ma-vi* are intoned by various sections of the choir. Against this choral background the soprano soloist continues with the text in a melismatic meditation.

The second section starts with the words *inclina aurem tuam*, the third in *Exaudi Domine*, and the fourth—the 'recapitulation'—starts with a percussive exclamation on the words *Ego clamavi*.

The piece ends in a Coda in which the soprano soloist provides a kind of consoling counterpoint in a style reminiscent of the Norwegian folk song tradition, now in the much lighter Lydian mode, on the opposite side of the modal circle, as she proclaims the more optimistic and hope-filled words, *quoniam exaudisti me, Deus / for thou wilt hear me, O God*.

The piece, originally assigned its own opus number, was later included in opus 70 with *Iubilare Deo* and *Cantate Domino*. It was premiered by the European Youth Choir in *Cité de la musique* in Paris in 1998. It has since been performed by several choirs in Norway, Canada and other countries.

9 *Cantate Domino*, op. 70, for choir SSAATTBB (2003), the real opus 70, was the last of these three pieces to be composed.

The work is a hymn of praise based on *Cantate Domino, versus alleluatici*—in the eighth (Mixolydian) mode—for the 22nd Sunday in the church year. The text comes from Psalm 98, 'Sing to the Lord a new song,' preceded by an

Alleluia (Heb. *hallel*): an encouragement to praise God's (*Jah* — Yahweh or Jehova's) name.

Then come the words *Cantate Domino canticum novum / Sing to the Lord a new song* in various voice combinations, followed by *quia mirabilia fecit / for he hath done marvelous things*.

In the next section, *Iubilare Deo omnis terra / Make a joyful noise unto the Lord, all the earth*, the development is inspired by the natural-speech rhythm of the Gregorian song, here transformed into a metric pattern through the use of varying numbers of beats from bar to bar.

An admonishment to praise the Lord in *psalterio et cithara / with the harp and zither* calls forth in the choir a "strumming" response, whereas the words *tubis ductilibus, et voce tubae cornea / with trumpets and sound of cornet* elicit a sound that mimics an ensemble of brass instruments.

The words *Quoniam venit / for he comes* are given a fanfare-like setting, whereas *judicare terram / to judge the earth* evokes a somewhat more intimate, reflective treatment leading to a tranquil concluding *cantate*.

Then follows the reprise of the *Alleluia*. The piece concludes in a Medieval-sounding, Lydian-like cadence.

The work was premiered in Ottawa and Montreal in 2007 by the choir Voces Boreales under the direction of Michael Zaugg.

10 *Iubilare Deo*, op. 68, for choir SSAATTBB (2003) is based on the offertory in the fifth mode (Lydian) for the first Tuesday of the church year. The text is from Psalm 100, a hymn of praise.

The piece opens with the exclamation *Iubilare Deo, omnis terra! Servite Domino in laetitia / Make a joyful noise unto the Lord, all ye lands! Serve the Lord with gladness!* where in particular the words *iubilare* (make a joyful noise) and *laetitia* (gladness) are depicted in an extended *jubilus* that is slowly thinned down to a unison and finally to a single voice.

This leads into a quieter section, *Introite*, which depicts the inward dimension of worship rather than its outward display. Here the word *confessione* (in the sense of "confession") is given more emphasis than the translation, *thanksgiving*. The musical perspective is then redirected upwards in *atria ejus / his courts*.

Laudate nomen ejus continues the mood of an inward song of praise—with echoes from all the major events in the history of salvation. The words *quoniam suavis est Dominus; in aeternum misericordia ejus / For the Lord is good; his mercy is everlasting* are first intoned quietly, then in jubilant outburst of praise.

The piece ends with a repetition of the introductory section on the words *Iubilare Deo, omnis terra*.

The work was commissioned by the Follo chamber choir as an anniversary gift to its conductor, Tom Wiklund, in 2003. It premiered in the Ski church that same year.

11 **God's Son Has Made me Free**, op. 72, for choir SSAATTBB (2004) was written for the Oslo International Grieg Festival composition competition in 2004. The requirement was to use a text that Grieg himself had set. I chose one of the *Four Psalms* of his op. 74—a poem by Pietism's great Danish hymn-writer, Hans Adolf Brorson (1694-1764). Brorson's lyrical style ranges from late baroque with paraphrasing, contrasts, complex composite words and harsh realism to playful rococo, arabesque-like verse forms, brimming with exquisite rhymes.

God's Son Has Made me Free is taken from his *Svane-Sang / Swan Song*, which was published in 1765, the year after the poet's death. *Swan Song* expresses the longing for death as the liberating road to Jesus. The "God's Son" text is the most playful and celebratory of the four texts in Grieg's opus 74. It constitutes Brorson's ecstatic lauding of the effects of the Christian gospel.

There are three stanzas, each with four 5-line sub-verses. It employs the following metric patterns: 6-6-4-4-8 / 6-6-4-4-6 / 8-8-2-2-6 / 8-8-4-4-6. The rhyming scheme is AABBB / CCDDD / EEEFF / GGEEE, all with masculine rhymes.

The piece is through-composed. Each of the three stanzas has its own melody and harmonization, in a close and direct interpretation of the text.

Like *You who kneled in darkness quaking*, this composition (of which this recording is the premiere performance) was initially written using the Danish/Norwegian original text. William H. Halverson's translation into English succeeds in a masterful way in preserving Brorson's playful treatment of rhyme and rhythm as well as his childlike, pietistic literary style.

In contrast to *Magnificat*, which also came into being as a result of a composition contest, this work did not win a prize—primarily, according to the judges, because it was considered too difficult for Norwegian choirs.

The Latvian Radio Choir, on the other hand, directed by Sigvard Kļava, does not appear to have encountered any insurmountable problems.

KJELL HABBESTAD
ENGLISH TRANSLATION BY
WILLIAM H. HALVERSON

1. MAGNIFICAT

Anima mea...
Magnificat anima mea Dominum.
Et exultavit spiritus meus in Deo salutari meo.

Hans miskunn er frå ætt til ætt
over dei som ottast han.
Mi sjel høglovar Herren,
og mi ånd gleder seg i Gud, min frelsar!
Han gjorde veldigt verk med armen sin,
ovmodige spreidde han for vår og vind
med deira høgferdshug;
han støyte stormenn ned frå deira høgsete
og lyfte låge upp;
Hungrige metta han med gode gåver,
og rikingar sende han tomhendte burt.
Han hjelpte Israel, sin tenar,
for å koma i hug miskunn.
So som han tala til fedrene våre
mot Abraham og hans ætt til æveleg tid.
Æra vere Faderen og Sonen
og Den Heilage Ande,
som i opphavet, så no og alltid,
og i all æva. Amen.

Luk 1,46-55

2 NUNC DIMITTIS

Nunc dimittis
servum tuum, Domine,
secundum verbum tuum in pace

Lumen ad revelationem gentium,
et gloriam plebis tuæ Israel.

Herre, no let du tenaren din fara
herifrå i fred, etter ditt ord;
for augo mine hev set di frelsa,
som du hev skipa til for åsyni åt alle folk,
eit ljøs til openberring for heidningane,
og ein herlegdom for Israel, folket ditt.
Æra vere Faderen og Sonen ...

Luk 2,29-32

My soul...
My soul doth magnify the Lord.
And my spirit hath rejoiced in God my Saviour.
For he hath regarded the low estate of his handmaiden:
for, behold, from henceforth all generations
shall call me blessed.
For he that is mighty hath done to me great things;
and holy is his name.

His mercy is on them that fear him
from generation to generation.
My soul doth magnify the Lord.
And my spirit hath rejoiced in God my Saviour.
He hath shewed strength with his arm;
he hath scattered the proud
in the imagination of their hearts.
He hath put down the mighty from their seats,
and exalted them of low degree.
He hath filled the hungry with good things;
and the rich he hath sent empty away.
He hath holpen his servant Israel,
in remembrance of his mercy;
As he spake to our fathers,
to Abraham, and to his seed for ever.
Glory be to the Father, and to the Son,
and to the Holy Ghost.
As it was in the beginning, is now,
and ever shall be. Amen.

Luke 1,46-55

Lord, now lettest Thou
Thy servant depart in peace,
according to Thy word;
For behold mine eyes have seen Thy salvation
which Thou hast prepared before the face of all people,
A light to lighten the Gentiles,
And the glory of Thy people, Israel.

Lord, now lettest Thou Thy servant depart
in peace, according to Thy word;
For behold mine eyes have seen Thy salvation
Which Thou hast prepared before the face of all people,
A light to lighten the Gentiles,
And the glory of Thy people Israel.
Glory be to the Father ...

Luke 2,29-32

3 BENEDICTUS DOMINUS

Benedictus Dominus Deus Israel,
quia visitavit, et fecit redemptionem plebis suae.

Gloria patri et filio
et spiritui sancti,
sicut locutus est et semper
et in sæcula sæculorum. Amen.

Benedictus Dominus Deus Israel,
quia visitavit, et fecit redemptionem plebis suae.

Deo autem et patri nostro
gloria in sæcula sæculorum. Amen.

Phil 4, 20

Benedictus Dominus Deus Israel,
quia visitavit, et fecit redemptionem plebis suae.

Et erexit cornu salutis nobis
in domo David pueri sui.
Sicut locutus est per os sanctorum,
qui a sæculo sunt, prophetarum eius;
salutem ex inimicis nostris
et de manu omnium qui nos oderunt.

Ad faciendam misericordiam
cum patribus nostris:
et memorari testamenti sui sancti:
iusiurandum, quod iuravit ad Abraham
patrem nostrum, daturum se nobis;
ut sine timore,
de manu inimicorum nostrorum liberati,
serviamus illi.
in sanctitate et iustitia coram ipso,
omnibus diebus nostris.

Lova vere Herren, Israels Gud,
fordi han såg um folket sitt og løyste det ut!
Og han reiste åt oss eit horn til frelsa
i sin tenar Davids ætt,
so som han tala gjennom dei heilage
profetars munn frå fordom,
ei frelsa frå våre fiendar,
frå kvar ei hatarhand.
Han vilde gjera miskunn imot fedrene våre
og koma i hug si heilage pakt,
den eiden han svor Abraham, ættefaren vår.
Han vilde fria oss ut or fiendehand
og gjeva oss utan otte å tena han
i heilagdom og rettferd for hans åsyn
alle våre dagar.
Du og, mitt barn, skal kallast
profeten åt den Høgste;
for du skal fara fram for Herrens åsyn
og rydja vegane hans,
og gjeva hans folk kunnskap um frelsa
ved forlating for syndene deira
for vår Guds hjartelege miskunn skuld,
som let solrenning frå det hoge gjesta oss,
til å lysa for dei som sit i myrker
og daudeskugge,
og styra våre føter inn på fredens veg.
Æra vere Faderen og Sonen ...

Luk 1,68-79

Blessed be the Lord, God of Israel
for he hath visited and redeemed his people.

Glory be to the Father, and to the Son,
and to the Holy Ghost.
As it was in the beginning, is now,
and ever shall be. Amen.

Blessed be the Lord, God of Israel
for he hath visited and redeemed his people.

Now unto God and our Father
be glory for ever and ever. Amen.

Phil 4, 20

Blessed be the Lord, God of Israel
for he hath visited and redeemed his people.

And hath raised up an horn of salvation
for us in the house of his servant David;
As he spake by the mouth of his holy prophets,
which have been since the world began:
That we should be saved from our enemies,
and from the hand of all that hate us.

To perform the mercy
as promised to our fathers,
and to remember his holy covenant;
The oath which he sware to Abraham,
our father, that he would grant unto us,
that we being delivered
out of the hand of our enemies
might serve him without fear,
in holiness and righteousness
before him, all the days of our life.

And thou, child, shalt be called
the prophet of the Highest:
for thou shalt go before the face of the Lord
to prepare his ways. Amen.
Blessed be the Lord God of Israel

Blessed be the Lord God of Israel
for he hath visited and redeemed his people,
And hath raised up an horn of salvation for us
in the house of his servant David;
As he spake by the mouth of his holy prophets,
which have been since the world began:
That we should be saved from our enemies,
and from the hand of all that hate us;
To perform the mercy promised to our fathers,
and to remember his holy covenant;
The oath which he sware to our father Abraham,
That he would grant unto us, that we being delivered
out of the hand of our enemies might serve him
without fear, in holiness and righteousness
before him, all the days of our life.
And thou, child, shalt be called
the prophet of the Highest:
for thou shalt go before the face of the Lord
to prepare his ways.
To give knowledge of salvation unto his people
by the remission of their sins,
Through the tender mercy of our God;
whereby the dayspring from on high hath visited us,
To give light to them that sit in darkness
and in the shadow of death,
to guide our feet into the way of peace.
Glory be to the Father ...

Luke 1,68-79

4-6 NOX PRAECESSIT

4 Nox praecessit, dies autem appropinquavit
Abiciamus ergo opera tenebrarum,
et induamur arma lucis. *Rom 13,12*

Quis est dignus aperire librum,
et solvere signacula eius?
Ne flevieris: ecce vicit leo de tribu Iuda,
radix David, aperire librum,
et solvere septem signacula eius. *Apoc 5.2b-5*

5 Transite, transite per portas,
Praeparate viam populo,
et planum facite iter,
eligite lapides,
elevate signum ad populos.
Et ecce, Dominum auditum fecit
In extremis terrae:
Dicite filiae Sion:
Ecce Salvator tuus venit. *Is 62,10-11a*

Regnum meum non est de hoc mundo.
Si ex hoc mundo esset regnum meum
ministri mei utique decertarent
ut non traderer Iudaeis:
Nunc autem regnum meum non est hinc. *Io 18,36*

Ut consolarer omnes lugentes.
Ut ponerem lugentibus Sion,
Et darem eis coronam pro cinere,
Oleum gaudii pro luctu
Pallium laudis pro spiritu moeroris. *Is 61,2b-3a*

6 Sion, non dissolvantur manus tuae.
Dominus Deus tuus in medio tui
fortis, ipse salvabit. *Soph 3.16b-17a*

Haurietis aquas in gaudio
de fontibus salvatoris. *Is 12,3*

Ite in castellum, quod contra vos est,
et statim invenietis asinam alligatam,
et pullum cum ea:
solve et adducite mihi:
et si quis vobis aliquid dixerit, dicite quia:
Dominus his opus habet.
Ite in castellum! *Mt 21,1-3*

4 Night is passing, the day is at hand:
let us therefore cast off the works of darkness,
and let us put on the armour of light. *Rom 13,12*

Who is worthy to open the book,
and to loose the seals thereof?
Weep not: behold, the Lion of the tribe of Judah,
the Root of David, hath prevailed to open the book,
and to loose the seven seals thereof. *Rev 5,2b-5*

5 Go through, go through the gates;
prepare ye the way of the people;
cast up, cast up the highway;
gather out the stones;
lift up a standard for the people
Behold, the Lord hath proclaimed
unto the end of the world,
Say ye to the daughter of Zion,
Behold, thy salvation cometh *Is 62,10-11a*

My kingdom is not of this world:
if my kingdom were of this world,
then would my servants fight,
that I should not be delivered to the Jews:
But now is my kingdom not from hence. *John 18,36*

I shall comfort all that mourn;
To appoint unto them that mourn in Zion,
to give unto them beauty for ashes,
the oil of joy for mourning,
the garment of praise for the spirit of heaviness. *Is 61,2b-3a*

6 Zion, let not thine hands be slack.
The Lord thy God in the midst of thee
is mighty; he will save. *Zeph 3,16b-17a*

Therefore with joy shall ye draw
water out of the wells of salvation. *Is 12,3*

Go into the village over against you,
and straightway ye shall find a donkey tied,
and a colt with her:
loose them, and bring them unto me.
And if any man say ought unto you, ye shall say,
The Lord hath need of them.
Go into the village! *Mt 21,2-3*

7 PSALM

You who knelt in darkness quaking,
grieving, scorned, the bitters taking,
trembling there on bended knee;
You who drank the cup of sorrow,
knowing well the daunting morrow,
warrior from Gethsemane!

You whose people jeered and cursed you,
In a sea of pain immersed you,
mocked you in your final hour;
You who bore the sting of vipers,
torn from those you called disciples,
suff'ring, held in Pilate's pow'r.

To the cross your path was leading.
Wracked with pain, your sweat like bleeding,
in despair you called to God:
"Father, wherefore didst Thou leave me?"
Let your precious blood retrieve me,
Lamb of God from Golgotha!

Teach my soul how you endured, Lord,
let me by your wounds be cured, Lord,
fill my heart, my faith renew.
Let me see your nail-pierced hands, Lord,
let me live by your commands, Lord,
let me see my Saviour, You.

Original poem: Jakob Sande, 1931
English version: William H. Halverson, 2016

8 EGO CLAMAVI

Ego clamavi, quoniam exaudisti me, Deus;
inclina aurem tuam, et exaudi verba mea.
Custodi me, Domine, ut pupillam oculi.
Sub umbra alarum tuarum protege me,
Exaudi, Domine, iustitiam meam;
intende deprecationem meam.
Ego clamavi, quoniam exaudisti me, Deus!

Ps 16,6.8.1

9 CANTATE DOMINO

Alleluia.
Cantate Domino canticum novum,
quia mirabilia fecit.
Salvavit sibi dextera eius,
et brachium sanctum eius.
Iubilare Deo, omnis terra;
cantate et exultate, et psallite.
Et psallite Domino in psalterio et cithara;
in cithara et voce psalmi;
in tubis ductilibus, et voce tubae corneae.
Iubilare in conspectu regis Domini;
quoniam venit iudicare terram.
et populos in aequitate.
Alleluia. *Ps 97,1.4-6.9*

7 SALME

Du som låg i natti seine
sorgtyngd, vanvyrdd og åleine,
skjelvande på såre kne.
Du som skåli trufast tømde
medan alle dine rømde,
stridsmann frå Getsemane!

Du som spotta vart og banna,
krynt med klungerkrans um panna
medan augo brann i sorg.
Du som stod i namnlaus pine,
skild frå dei du kalla dine,
einsam i Pilati borg.

Du som hekk til krossen nagla
medan blodut sveitte hagla
frå di panne då du sa:
«Fader, kvifor gjekk du frå meg!»
Å, lat nådens blodstraum nå meg,
offerlamb frå Golgata!

Lær mi sjel kor du laut lida,
syn meg såret ditt i sida,
styrk og nor mi veike tru.
Syn meg dine merkte hender,
so eg frelst mitt auga vender
opp til deg på krossen, du.

Jakob Sande, 1931

I cry to Thee, for Thou dost answer me, O God!
Incline thine ear unto me, and hear my speech.
Keep me as the apple of the eye,
hide me under the shadow of thy wings,
Hear the right, O Lord, attend unto my cry,
give ear unto my prayer,
I cry to Thee, for Thou dost answer me, O God!

Ps 17,6.8.1

Alleluia!
Sing to the Lord a New Song;
for he hath done marvellous things:
his right hand,
and his holy arm, hath gotten him the victory.
Shout with joy to the Lord, all ye on earth!
make a loud noise, and rejoice, and sing praise.
Sing unto the Lord with the harp
and zither, and the voice of a psalm.
With trumpets and sound of cornet
make a joyful noise before the Lord, the King.
for he cometh to judge the earth:
and the people with equity.
Alleluia! *Ps 98,1.4-6.9*

10 IUBILATE DEO

Iubilate Deo, omnis terra;
servite Domino in laetitia.
Introite in conspectu eius in exultatione.
Introite portas eius in confessione,
atria eius in hymnis; confitemini illi.
Laudate nomen eius,
quoniam suavis est Dominus;
in aeternum misericordia eius,
usque in generationem et generationem veritas eius.
Iubilare Deo, omnis terra, etc. *Ps 99,2.4.5*

Shout with joy to the Lord, all ye on earth!
Serve the Lord with gladness:
come before his presence with singing.
Enter into his gates with thanksgiving,
and into his courts with praise: be thankful unto him,
and bless his name.
For the Lord is good;
his mercy is everlasting;
and his truth endureth to all generations.
Shout with joy to the Lord, all ye on earth! *Ps 100,2.4.5*

11 GOD'S SON HAS MADE ME FREE

God's Son has made me free
from Satan's tyranny,
from sinful bands,
from law's commands,
from Hellish fire eternally.
My Saviour in my stead
was crucified and bled;
He bore for me
upon the tree
the thorn crown on his head.
It is his boundless love to me
that is so hard for me to see;
That God's
own Son
could love a wretched one,
who has no taste for leaf or root,
except for the forbidden fruit.
My heart and soul,
my being whole
in Satan's grim control.

Now I am God's own child,
made free from Satan's guiles.
He'll be dismayed
as I parade
in freedom's purple robes arrayed.
Now daily I rejoice
to follow Jesus' voice.
Salvation's path
escapes all wrath
and leads to heaven's joys.
The world cannot tempt me again
to live the life of evil men.
The pit of sin
I will not wallow in.
I've been redeemed with precious blood,
my sin is drown'd in that blest flood.
I've learned to hate
that tempting bait;
I'm bound for heaven's gate!

My trusting heart will laugh
to see my epitaph.
No prison cell,
no castle wall
is as secure as heaven's hall.
My death will ferry me
to God's eternity.
Your blessed face,
dear Lord of grace,
forevermore I'll see.
Though raging winds may chill our skin,
They stem our hot pursuit of sin.
God's cures
repel
Our human rush t'ward Hell.
The heavy weight
that sin creates
grows light as air at heaven's gate.
God's strict command
will lead our band
to freedom's promised land.

*Hans Adolf Brorson, publ. 1765
English translation: William H. Halverson, 2016*

11 GUDS SØN HAR GJORT MIG FRI

Guds Søn har gjort mig fri
fra Satans Tyranni,
fra Syndestand,
fra Lovens Band,
fra Dødens Skræk og Helved-Brand.
Min Goel lagde sig
imellem Gud og mig,
sig undergav
min Syndestraf
til Marter, Død og Grav.
Det var den Kjærlighed til mig,
som er så ubegribelig;
så god
imod
en Ond fra Top til Rod.
Der ingen Ting var til Behag,
undtagen den forbudne Smag.
Med Mund og Hånd,
ja Sjæl og Ånd
i Fjendens Lænkebånd.

Nu er jeg Gud i vold,
trods Slangen tusindfold!
Lad ham kun stå
og se mig gå
med Friheds Purpurklædning på.
Hvad gjør det godt i Bryst,
at følge Jesu Røst
på Sandheds Sti,
alt Ondt forbi,
til Himlen Sorgenfri!
Lad verden sig ei bilde ind
endnu engang at få mig blind,
Nej, nej, den Vej
Til Pølen går jeg ei.
Nej, jeg er kjøbt for dyre til
at prøve Syndens Lykkespil;
Jeg blæser ad
den Løkkemad,
og ser til Himlen glad.

Mit Hjærte i mig ler,
Når jeg min Grav beser.
Ei Blomsterdal,
ei Fyrstesal
så tryk en Seng mig vise skal.
Min Død er færgemand
Til Livets faste land,
Gud Zebaot,
Hans eget Slot,
ja, det er evig godt.
Er Vinden her skjønt tidt imod,
at spæge lidt det kåde Blod,
Al kur
er sur
for mennesk'lig Natur;
Den gjør dog let,
Som Rå og Hind,
Det der udi forsøgte Sind.
Ja, Korsets Hegn
er just det Tegn
til Friheds rette Egn.

Hans Adolf Brorson, utg. 1765

LATVIA RADIOKOR (LRC)

er mellom dei fremste profesjonelle kammerkor i Europa. Sidan 1992 har koret hatt to dirigentar, Sigvards Kļava, musikksef og hovuddirigent, og Kaspars Putniņš.

LRC kan skildrast som eit lydlaboratorium der songarane utforskar og finsliper sin flid gjennom mystikken i folkesong såvel som kvarttone- og overtonesong og andre klangproduserande teknikkar. På dette viset har koret etablert ei ny forståing for menneskerøysta sine mange muligheter. Koret arbeider med nye tenkjemåtar, der kvar songar framstår med sin eigen vokale signatur og rolle i framføringane. Denne ekspertis-

en har gjort LRC til eit sær s fleksibelt ensemble, i stand til å handsama vokal og instrumentalmusikk, såvel som operaframføringar og multimediaprojekt, intime *a cappella talks* og teatraliske show der songarane er i stand til å uttrykkja seg både som solistar og talentfulle skodespelarar.

LRC sitt repertoar strekkjer seg frå renessansemusikk til dei mest sofistikerte partitur av moderne komponistar.

Koret har delteke i dei fremste internasjonale musikkfora i Salzburg og Montpellier, Baltic Sea Festival, Klangspuren Festival, La Musica, Ultima, the Venice Biennale, White Light Festival i USA, Soundstreams i Canada, og gjeve fram-

føringar i Concertgebouw og Muziekgebouw i Amsterdam, Konzerthaus i Berlin, Cité de la Musique i Paris, Lincoln Center i New York og Dresden Frauenkirche. Koret har òg samarbeidd med mange framstående gjestedirigentar, som Riccardo Muti, Heinz Holliger, Lars Ulrik Mortensen, Stephen Layton, Tõnu Kaljuste, James Wood og Esa-Pekka Salonen.

Kvar sesong utgjev Latvia Radiokor tre eller fire nye CDar på platermerke som Hyperion Records, BIS, GB Records, Ondine, og Naïve. For ECM-innspelinga av Arvo Pärts opus *Adam's Lament*, utgjeve på ECM, mottok koret, saman Sinfonietta Rīga, Vox Clamantis, Estonian Philharmonic

Chamber Choir og Tallinn kammerorkester, dir. Tõnu Kaljuste, Grammy Award i 2014 for beste korframføring.

Mellom dei mest verdfulle innspelingar er Sergej Rakhmaninovs *All-Night Vigil* i 2013, lovprist av Gramophone og American radio NPR, Elīna Garanča utgjeve på Deutsche Grammophon i 2014, og Valentin Silvestrov, nominert til Gramophone Classical Music Awards i 2016.

Koret har vorte løna med ei rekkje prisar, ni gonger den latviske Music Grand Prix, og Award of the Cabinet of Ministers i 2014 LRC for sin medverknad i Latvia og internasjonalt.

SIGVARDS KĻAVA

(f. 1962) har vore musikalsk leiar for Latvias Radiokor sidan 1992. Under hans dyktige leiing har koret spelt inn ei rekkje korverk både av mindre kjende/gløynde komponistar frå fortida, såvel som eit stort antal latviske og andre samtdiskomponistar. På hans initiativ har fleire populære konsertseriar inkludert *Meeting in Music*, *Evening Talk at St. John's* og *Sacred Chants* vorte arrangerte.

Kļava har òg vore aktiv innan amatørkorørsla – både som leiar av fleire dyktige amatørkor, som styremedlem og som sjefsdirigent for Latvias Songfestival.

Han har si direksjonsutdanning frå Jāzeps Vītols latviske Musikkakademi, og har vidare studert ved Bachakademie Stuttgart og delteke i masterklassar ved Oregon Bach-festival. Han er no professor i direksjon ved Jāzeps Vītols latviske Musikkakademi.

Kļava er fleire gonger vinnar av Latvias Grand Music Award; og har motteke pris frå Latvias Cabinet of Ministers. Saman med koret har han konsertert over heile verda. Han er òg ofte engasjert som medlem av internasjonale juryar.

OSLO DOMKOR

har eit høgt aktivitetsnivå som strekkjer seg frå konsertproduksjonar til gudstenestadedeltaking, offentlege og nasjonale oppdrag, CD-innspelingar og turnear. Koret samarbeider med profesjonelle musikkarar og orkester, og er ofte initiativtakar til prosjekt saman med aktorar både innanfor og utanfor kyrkja. Dei siste åra har koret medverka under Ultimafestivalen, Olavsfestdagene, Festspela i Bergen, Oslo Internasjonale Kyrkje-musikkfestival, Oslo Jazzfestival og Oslo Kammermusikkfestival.

Domkoret er kjent for si satsing på framføring av store verk i høgmessa med solistar og orkester. Koret har ein særleg beredskapsfunksjon for det offentlege Noreg, og må til ei kvar tid kunna delta ved offentlege markeringar. Koret vert leia av domkantor Vivianne Sydnæs.

VIVIANNE SYDNÆS

er kantor i Oslo domkyrkje og dirigent og kunstnarleg leiar for Oslo Domkor. Hennes koraktiviteter inkluderer både a cappella-repertoar og store verk for kor og orkester. Ho har leia urframføringar av ei rekkje verk av komponistar som Olav Anton Thommessen, Ståle Kleiberg og Ola Gjeilo og har hjelpt til med å utvikla nye, spennande konsertframføringskonsept.

Sydnæs er utnemnd til professor i kordireksjon ved Noregs musikkhøgskule, der ho er ansvarleg for bachelorgraden i dirigering. Ho var sjølv utdanna som organist og master i direksjon ved Noregs musikkhøgskule og har dirigentdiplom frå Kungliga Musikhögskolan i Stockholm.

Vivianne Sydnæs er ein mykje brukt instruktør i kurs for kor og dirigentar, både i Noreg og i utlandet, og er engasjert som gjestedirigent ved Det Norske Solistkor.

KÅRE NORDSTOGA

(f 1954) vart utdanna ved Noregs musikkhøgskule ved organistane Søren Gangfløt, Magne Elvestrand og Bjørn F. Boysen, samt David Sanger i London. Han debuterte i Oslo domkyrkje i 1978, der han vart assisterende organist i 1984. Ei tid underviste han ved Norges musikkhøgskole, før han i 1994 vart domorganist på fulltid. Hans Bach-interesse medførte ein serie på 30 laurdagskonserter (1990–1992) og Bach-jubileet (2000), samt ei rekkje plateinnspelingar med musikk av Franck og Widor på Cavaillé-Coll-orgelet i St. Etiennekatedralen i Caen, Bachs trisonatar på kororgelet i Oslo Domkyrkje og Liszt på hovudorgelet, og seinare Bachs samtlege orgelverk på ulike orgel i kyrkjer Bach sjølv var organist i (LAWO).

KJELL HABBESTAD

(f. 1955, Bremnes på Bømlo) er professor i musikkteori og komposisjon ved Noregs musikkhøgskole i Oslo. Han har si utdanning i kyrkje-musikk og komposisjon frå same institusjon. Verklista tel 97 opus, og inkluderer dramatiske verk (operaer, oratorier), orkesterverk, solo-konsertar, kammerverk for ulike besetningar, verk for orgel og piano og ei mengd korverk.

Av større arbeid kan nemnast *Mostraspelet*, som sidan 1984 årleg har vorte framført i Moster amfi, Bømlo, oratoria *Ei natt på jorda* (1983) og *Adam og Eva* (2008), operaene *Hans Egedes natt* (1995), *The Maid of Norway* (2000) og *Nenia — til minne om Fartein Valen* (2014) alle med tekstar av Paal-Helge Haugen, samt operaen *Karlstad 1905 — Et Blad i Civilisationens Historie* (2016) og musikalen *Greven av Monte Cristo* (2011) med egne libretti.

THE LATVIAN RADIO CHOIR (LRC) ranks among the top professional chamber choirs in Europe. Since 1992, LRC has two conductors: Sigvards Kļava, Music Director and Principal Conductor; and Kaspars Putniņš.

The LRC could be described as a sound laboratory: the singers explore and hone their skills by turning to the mysteries of traditional singing, as well as to the art of quartertone and overtone singing and other sound production techniques. In so doing, the choir has established a new understanding of the possibilities of a human voice. One could also say that the choir is the creator of a new choral paradigm: every singer is a distinct individual with his or her own vocal signature and roles in performances. The expertise of singers has made LRC a remarkably flexible ensemble, one that is able to deal with vocal and instrumental music as well as with opera performances, multi-media projects, intimate *a capella* talks, and theatrical shows where singers can express themselves as both soloists and talented actors.

The repertoire of LRC ranges from Renaissance music to the most sophisticated scores by modern composers.

The choir has participated in the top international musical forums in Salzburg and Montpellier, the Baltic Sea Festival, Klangspuren Festival, *La Musica*, *Ultima*, the Venice Biennale, *White Light Festival USA*, *Soundstreams* in Canada. It has performed in such renowned venues as the *Concertgebouw* and *Muziekgebouw* in Amsterdam, *Konzerthaus* in Berlin, *Cité de la Musique* in Paris, Lincoln Center in New York and Dresden Frauenkirche. LRC has successfully worked with many outstanding guest conductors, including Riccardo Muti, Heinz Holliger, Lars Ulrik Mortensen, Stephen Layton, Tõnu Kaljuste, James Wood, and Essa-Pekka Salonen.

Every season, three or four new CDs appear on such labels as *Hyperion Records*, *BIS*, *GB Records*, *Ondine*, and *Naïve*. Released on the ECM label, the Estonian composer Arvo Pärt's

opus *Adam's Lament* received the prestigious *Grammy Award* in 2014 for "Best choral performance." LRC collaborated on this recording with the chamber orchestra *Sinfonietta Rīga*, the ensemble *Vox Clamantis*, the Estonian Philharmonic Chamber Choir, and the Tallinn Chamber Orchestra, all under the baton of Tõnu Kaljuste.

Among the most valued recordings by LRC is Sergei Rachmaninoff's *All-Night Vigil*, praised by *Gramophone* and American radio *NPR*, Elīna Garanča, released by *Deutsche Grammophon* in 2014, and Valentin Silvestrov, nominated for the 2016 *Gramophone Classical Music Awards*.

The choir has been awarded the most esteemed musical prizes; the Latvian Music Grand Prix, nine times and the Award of the Cabinet of Ministers in 2014 for the outstanding contribution in Latvian music and achievements on the international stage.

SIGVARDS KĻAVA

(b. 1962) has been Music Director of the Latvian Radio Choir since 1992. Under his skillful leadership, the choir has recorded a large number of choral works ranging from compositions by virtually unknown composers of the past to the works of contemporary composers from Latvia and elsewhere. He was also the prime mover in launching several popular concert series including *Meeting in Music*, *Evening Talk at St. John's* and *Sacred Chants*.

Kļava has also been active in the amateur choir movement, both as the leader of several distinguished amateur choirs and as a member of the steering committee and Chief Conductor of the Latvian Song Festival. He is a graduate of the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music with a degree in conducting. He has also studied at *Bachakademie Stuttgart* and has taken master classes at the *Oregon Bach Festival*. He is currently a professor at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music.

Kļava has won the Latvian Grand Music

Award numerous times and has also received the *Award of the Cabinet of Ministers of Latvia*. He has performed at major concert venues all over the world. He is frequently engaged as a member of international juries.

OSLO CATHEDRAL CHOIR

engages in a wide variety of activities ranging from participation in weekly worship services to concert production to representing Norway at major national and international events. The choir also makes CD recordings and tours both in Norway and abroad. It collaborates with other professional musicians and orchestras, and often initiates projects with other participants both within and outside the church. In recent years the Choir participated in the Ultima Festival, St. Olaf Festival, Bergen International Festival, Oslo International Church Music Festival, Oslo Jazz Festival and Oslo Chamber Music Festival. The choir is known for its performances of major works with soloists and orchestra at Sunday worship services. It is in some ways Norway's "official" choir, in which capacity it is frequently called upon to participate in national holiday celebrations.

The choir is directed by Vivianne Sydnès.

VIVIANNE SYDNES

serves as Conductor and Artistic Director of the Oslo Cathedral Choir. Her choral activities include both a cappella repertoire and major works for choir and orchestra. She has led premiere performances of a number of works by such composers such as Olav Anton Thommessen, Ståle Kleiberg and Ola Gjeilo and has helped to develop exciting new concepts of concert performance. Sydnès is also Professor of Choral Conducting at the Norwegian Academy of Music in Oslo, where she is responsible for the bachelor's degree in conducting. She was educated

as an organist and choirmaster at the Norwegian Academy of Music and also has a diploma in conducting from the Royal College of Music in Stockholm.

Vivianne Sydnès is frequently used as an instructor in courses for choirs and conductors both in Norway and abroad and is currently serving as guest conductor of the Norwegian Soloist Choir.

KÅRE NORDSTOGA

(b. 1954) was educated at the Norwegian Academy of Music in Oslo, where his teachers included the organists Søren Gangflot, Magne Elvestrand and Bjørn F. Boysen. He also studied with David Sanger in London. He debuted at the Oslo Cathedral in 1978, becoming Assistant Organist there in 1984. He taught at the Academy until 1994, when he became full-time organist at Oslo Cathedral. His interest in the music of J. S. Bach led to a series of 30 Saturday concerts (1990-1992) and participation in the Bach jubilee (2000). Nordstoga has also made CD recordings of music by Franck and Widor on the Cavaillé-Coll organ at St. Etienne Cathedral in Caen, the Bach trio sonatas on the choir organ in Oslo Cathedral, and works by Liszt on the main organ there. Later he recorded all of Bach's organ works on various organs in churches where Bach himself had served as organist.

KJELL HABBESTAD

(b. 1955) is Professor of Music Theory and Composition at the Norwegian Academy of Music in Oslo, of which he is a graduate in church music and composition. His catalog of works includes 97 opuses including dramatic works (operas, oratorios), orchestral works, solo instrument concertos, chamber works for various combinations of instruments, works for organ and piano, and a large number choral works.

Habbestad's larger works include *The Møster*

Pageant, which has been performed annually in an amphitheater at Møster, Norway (on the island of Bømlo), since 1984; the oratorios *One Night on Earth* (1983) and *Adam and Eve* (2008); the operas *Hans Egede's Night* (1995) and *Nenia—in Memory of Fartein Valen* (2014), all with texts by Paal-Helge Haugen. Also worthy of mention are the opera *Karlstad 1905—A Page in the History of Civilization* (2016), and the musical *The Count of Monte Cristo* (2011), both with librettos by the composer.

RECORDED IN ST. JOHN'S CHURCH /
SVĚTĀ JĀNA EVANGĒLISKĀ LUTERISKĀ BAZNĪCA
RĪGA, 25–29 JANUARY 2016

PRODUCER: VEGARD LANDAAS
BALANCE ENGINEER: THOMAS WOLDEN
EDITING: VEGARD LANDAAS
MASTERING: THOMAS WOLDEN
BOOKLET NOTES: KJELL HABBESTAD
ENGLISH TRANSLATION: WILLIAM H. HALVERSON
BOOKLET EDITOR: HEGGE WOLLENG
COVER DESIGN: ANNA-JULIA GRANBERG / BLUNDERBUSS
ARTIST PHOTO LRC: MATĪSS MARKOVSKIS
ARTIST PHOTO SIGVARDS KĻAVA: JĀNIS DEINATS
ARTIST PHOTO KJELL HABBESTAD: INGVLID HABBESTAD

THIS RECORDING HAS BEEN MADE POSSIBLE WITH SUPPORT FROM
ARTS COUNCIL NORWAY – THE AUDIO/VISUAL FUND
NORWEGIAN COMPOSERS' UNION

LWC1136
© 2017 LAWØ © 2017 LAWØ CLASSICS
www.lawo.no

KJELL HABBESTAD (*1955)

CANTICA, OP. 1

1. I MAGNIFICAT, OP. 1A (1978) 11:53
Soloists: Ieva Ezeriete and Agate Burkina – sopranos

2. II NUNC DIMITTIS, OP. 1B (1979) 09:50
Soloist: Gundars Dzijums – baritone

3. III BENEDICTUS DOMINUS, OP. 1C (1983) 14:29
Soloist: Kārlis Rūtentāls – tenor

NOX PRAECESSIT, OP. 19 (1987)

- 4. I NOX PRAECESSIT 04:00
- 5. II TRANSITE PER PORTAS 04:38
- 6. III SION NON DISSOLVANTOR MANUS TUAE 03:02

7. **YOU WHO KNELT IN DARKNESS QUAKING,
FROM OP. 90 (2012) 07:50**

PSALMI, OP. 70

- 8. I EGO CLAMAVI, OP. 56 (1998) 04:02
- 9. II CANTATE DOMINO, OP. 70 (2003) 03:54
- 10. III IUBILATE DEO, OP. 68 (2003) 04:54

11. **GOD'S SON HAS MADE ME FREE,
OP. 72 (2004) 04:27**